

- 1 חולין ו:ז-ז. ארצות שכיבשו ולא כיבשו עזרא...
- 2 רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו הלכה יד
- 3 כל מקום שלא נעשה בכל אלו וכסדר הזה אין קדוש גמור וזה שעשה עזרא שתי תודות זכרון הוא שעשה לא
4 במעשיו נתקדש המקום שלא היה שם לא מלך ולא אורים ותומים, ובמה נתקדשה בקדושה ראשונה שקדשה
5 שלמה שהוא קידש העזרה וירושלים לשעתן וקידשן לעתיד לבא. +/השגת הראב"ד/ בקדושה ראשונה שקדשה
6 שלמה. א"א סברת עצמו היא זו ולא ידעתי מאין לו ובכמה מקומות במשנה אם אין מקדש ירקב ובגמ' אמרו דנפול
7 מחיצות אלמא למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא לא חלק בין מקדש לירושלים לשאר א"י ולא עוד אלא
8 שאני אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד לבא לא אמר אלא לשאר א"י אבל לירושלים
9 ולמקדש לא אמר לפי שהיה יודע עזרא שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קידוש אחר עולמי בכבוד
10 +. י"י לעולם כך נגלה לי מסוד ה' ליראיו לפיכך הנכנס עתה שם אין בו כרת
- 11 הלכה טו
- 12 לפיכך מקריבין הקרבנות כולן אף על פי שאין שם בית בנוי, ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה אף על פי שהיא
13 חריבה ואינה מוקפת במחיצה ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אף על פי שאין שם חומות שהקדושה
14 ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא
- 15 הלכה טז
- 16 ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות
17 וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא, לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה, והרי הוא
18 אומר והשמתי את מקדשיכם ואמרו חכמים אף על פי ששוממין בקדושתן הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית
19 ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה
20 ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל, וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה
21 שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום ואף על פי
22 שנלקח הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בהלכות תרומה
- 23 כסף משנה הלכות בית הבחירה פרק ו
- 24 ומ"ש ולא עוד אלא שאני אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד לבא לא אמר אלא לשאר א"י
25 וכו' אני אומר אם קבלה נקבל ואם לדין יש תשובה דאעפ"כ למה היה מניח עזרא מלקדש לעתיד לבא שמא בזמן
26 החרבן יותן לנו רשות להקריב
- 27 כסף משנה הלכות בית הבחירה פרק ו.
- 28 ומ"ש לפיכך הנכנס עתה שם אין בו כרת אני תמה דמעיקרא משמע דכמספק אמרה ובסוף דבריו נראה דפשיטא
29 ליה וחידוש גדול הוא והיה צריך להביא ראיה. ומ"מ מ"ש רבינו אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא
30 מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכיבוש וכו' וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש
31 אלא בחזקה שהחזיקו בה וכו' איני יודע מה כח חזקה גדול מכח כיבוש ולמה לא נאמר בחזקה גם כן משנלקחה
32 הארץ מידינו בטלה חזקה ותו בראשונה שנתקדשה בכיבוש וכי לא היה שם חזקה אטו מי עדיפא חזקה בלא כיבוש
33 מחזקה עם כיבוש וצל"ע
- 34 רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה ה
- 35 כל שהחזיקו עולי מצרים ונתקדש קדושה ראשונה כיון שגלו בטלו קדושתן, שקדושה ראשונה לפי שהיתה מפני
36 הכיבוש בלבד קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא, כיון שעלו בני הגולה והחזיקו במקצת הארץ קדושה קדושה
37 שנייה העומדת לעולם לשעתה ולעתיד לבוא, והניחו אותם המקומות שהחזיקו בהם עולי מצרים ולא החזיקו בהם
38 עולי בבל כשהיו ולא פטרום מן התרומה והמעשרות כדי שיסמכו עליהם עניים בשביעית, ורבינו הקדוש התיר בית

- 1 שאן מאותם המקומות שלא החזיקו בהם עולי בבל והוא נמנה על אשקלון ופטרה מן המעשרות. +/השגת הראב"ד/
2 +.ורבינו הקדוש התיר בית שאן וכו'. א"א לא התיר רבי אלא מעשר ירק ופירות האילן שהן מדרבנן אף בא"י
- 3 הלכה ו
- 4 נמצא כל העולם לענין מצות התלויות בארץ נחלקת לג' מחלוקות, א"י, וסוריא, וח"ל, וא"י נחלקת לשנים, כל
5 שהחזיקו עולי בבל חלק א', וכל שהחזיקו עולי מצרים בלבד חלק שני, וח"ל נחלקת לשנים, ארץ מצרים ושנער
6 ועמון ומואב המצות נוהגות בהם מד"ס ונביאים, ושאר הארצות אין תרומות ומעשרות נוהגות בהן
- 7 רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה י'
- 8 עכו"ם שקנה קרקע בא"י לא הפקיעה מן המצוות אלא הרי היא בקדושתה, לפיכך אם חזר ישראל ולקחה ממנו
9 אינה ככיבוש יחיד אלא מפריש תרומות ומעשרות ומביא בכורים והכל מן התורה כאילו לא נמכרה לעכו"ם מעולם
10 ויש קנין לעכו"ם בסוריא להפקיע מן המעשרות ומן השביעית כמו שיתבאר
- 11 רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה כו
- 12 התרומה בזמן הזה ואפילו במקום שהחזיקו עולי בבל ואפילו בימי עזרא אינה מן התורה אלא מדבריהן שאין לך
13 תרומה של תורה אלא בא"י בלבד, ובזמן שכל ישראל שם שנאמר כי תבואו ביאת כולכם כשהיו בירושה ראשון'
14 וכמו שהן עתידין לחזור בירושה שלישית, לא כשהיו בירושה שנייה שהיתה בימי עזרא שהיתה ביאת מקצתן
15 ולפיכך לא חייבה אותן מן התורה, וכן יראה לי שהוא הדין במעשרות שאין חייבין בזמן הזה אלא מדבריהם
16 כתרומה. +/השגת הראב"ד/ התרומה בזמן הזה וכו' עד שהן עתידין לחזור בירושה שלישית. א"א לא כיון להלכה
17 יפה דהא קי"ל כרבי יוחנן דאמר ביבמות תרומה בזמן הזה דאורי"י והוא עצמו נראה שכך כתב בתחלת הספר ואי
18 איתא להא מילתא בחלה הוא דאיתא
- 19 כסף משנה הלכות תרומות פרק א
- 20 וכתב הראב"ד א"א לא התיר רבי וכו'. כן פירש"י וטעמו מדאמרין שעל ידי שאכל רבי מאיר עלה ירק התיר רבי את
21 בית שאן משמע דלא התיר אלא לענין ירק ודכוותה וכן נראה מדברי התוס' אבל רבינו לא משמע ליה הכי משום
22 דמפשטא דלישנא דהתיר רבי את בית שאן ולא מפליג משמע שהכל התיר ועוד דרבינו אזיל לטעמיה שסובר
23 שבזמן הזה אף במקום שהחזיקו בו עולי בבל אפילו בימי עזרא אינה מן התורה כמ"ש בסוף פרק זה דהשתא אף
24 דגן תירוש ויצהר אף בכיבוש עולי בבל אינם אלא מדרבנן ולא שאני לה בינם לירק ופירות. וז"ל הרשב"א בפ"ק
25 דחולין הרמב"ם סובר שאף בכיבוש עולי מצרים יש מקומות שלא הנהיגו בהם אפילו ודאי מפני שלא היו ישראל
26 בכיבוש שני מצויים שם כ"כ והיו מקומות רחוקי' מעיקר מקומות היישוב של כיבוש והיינו מעשר דבית שאן שפטר
27 לגמרי עכ"ל
- 28 ודע שכתב רבי' בספ"ו מהלכות בית הבחירה שהמקדש וירושלים קידשם שלמה לשעתה ולעתיד כדתנן בסוף
29 עדיות ולא אמרו שקדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לבא אלא בשאר א"י ונתן טעם לדבר
- 30 רדב"ז הלכות תרומות פרק א
- 31 וא"ת כיון שנתקדשה קדושה שבה להיכן הלכה ורבינו כתב לפי שהיתה מפני הכיבוש בלבד קידשה לשעתה ולא
32 לעתיד לבוא ונראה לדעתו לפי שלא קדשוה בפה אלא בימי עזרא קדשוה בפה ועדיין יש לשאול ולמה לא קדשה
33 יהושע בפה ותהיה קדושתה לעולם וי"ל שיודע היה שעתידיה ליחרב ואם יקדשה קדושת עולם לא תהיה תקנה
34 לעניים בשביעית ומזה הטעם הניחו מקצת מקומות בלא קדושה בימי עזרא
- 35 רדב"ז הלכות תרומות פרק א
- 36 כיון שעלו בני הגולה וכו'. ירושלמי שביעית פרק ג' ארצות מונה כל המקומות שהחזיקו עולי בבל ואשקלון כלחון
37 וזהו שכתב רבינו [דרבי] נמנה על אשקלון ופטרה מן המעשר. ואיכא למידק הכא דעולי בבל קדשוה לשעתה

- 1 ולעתיד לבא וא"כ תרומות ומעשרות נהגו בבית שני מן התורה ורבינו כתב בסוף הפרק שלא נהגו אלא מדרבנן
2 דבעינן ביאת כולכם ובימי עזרא לא עלו כולם. וראיתי מי שכתב דלא הועילה קדושת עזרא כיון שלא באו כולם
3 למפרע אלא מדבריהם אבל כל ימי הבית עשו הכל כדין תורה תרומות ומעשרות שמיטין ומנו יובלות כי היו מצפין
4 תמיד בביאתן אבל אחר החורבן נתייטשו מביאתם ונשאר חיובם מדבריהם לבד בזמן הזה דעת הרמב"ם ז"ל
5 עכ"ל. ואין זה נכון כלל כיון דבעינן ביאת כולם ולא באו איך אפשר שיהיו נוהגין בתרומות ומעשרות מן התורה ומי
6 יאמין שיתחלף בהם בין קודם יאוש לאחר יאוש והלא כבר נתייטשו מעשרת השבטים שלא נודע מקומם ואיך יהיו
7 נוהגים מן התורה והנכון בזה שהועילה קדושת עזרא לכל הדברים שלא היו תלויים בביאת כולם כגון שמיטין
8 ויובלות ובתי ערי חומה ובכורים וקדושת ירושלים והמקדש אבל תרומות ומעשרות וחלה דבעינן ביאת כולכם אף
9 בימי עזרא לא נהגו אלא מדבריהם והשתא ניחא השגת הראב"ד ז"ל שכתב לא התיר רבי אלא מעשר ירק ופירות
10 האילן הואיל שהם מדרבנן אפילו בא"י ע"כ. ורבינו סובר שהכל בימי עזרא מדרבנן אפילו דגן ותירוש ויצהר הילכך
11 כשהתיר רבי בית שאן הכל התיר שהרי אף בא"י אינו אלא מדרבנן ועדיין אכתוב עליו לקמן בעזרת האל
- 12 רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ד
- 13 הלכה ו
- 14 אין סומכין זקנים בחוצה לארץ ואף על פי שאלו הסומכין נסמכו בארץ ישראל, אפילו היו הסומכין בארץ והנסמך
15 חוצה לארץ אין סומכין, ואין צריך לומר אם היו הסומכין בחוצה לארץ והנסמכין בארץ, היו שניהם בארץ סומכין
16 אותו אף על פי שאינו עם הסמוכים במקום אחד, אלא שולחין לו או כותבין לו שהוא סמוך ונותנין לו רשות לדון דיני
17 קנסות הואיל ושניהם בארץ, וכל ארץ ישראל שהחזיקו בה עולי מצרים ראוייה לסמיכה
- 18 רדב"ז הלכות סנהדרין פרק ד
- 19 וכל א"י וכו'. אף על פי שלא החזיקו בה עולי בבל אף על גב דאינה כא"י לענין תרומות ומעשרות ולקצת דברים
20 לענין מינוי סמוכים הכל הוא א"י וכן לענין הדר בא"י ולענין הנקבר בה ולשאר קדושת ארץ ישראל דינם שוה וכבר
21 האריך בזה בעל ספר כפתור ופרח ע"ש
- 22 תלמוד בבלי מסכת כתובות דף כה עמוד א:
- 23 קסבר: תרומה בזמן הזה דרבנן, וחלה דאורייתא, ומסקינן מתרומה דרבנן לחלה דאורייתא, וכדאשכחינהו רב הונא
24 בריה דרב יהושע לרבנן. דאמר רב הונא בריה דרב יהושע, אשכחתינהו לרבנן בבי רב דיתבי וקאמרי: אפילו למאן
25 דאמר תרומה בזמן הזה דרבנן, חלה דאורייתא, שהרי ז' שכיבשו ז' שחילקו נתחייבו בחלה ולא נתחייבו בתרומה;
26 ואמינא להו אנא: אדרבה, אפילו למ"ד תרומה בזמן הזה דאורייתא, חלה דרבנן, דתניא: בבואכם אל הארץ - אי
27 בבואכם, יכול משנכנסו לה שנים ושלושה מרגלים? ת"ל: בבואכם - בביאת כולכם אמרתי, ולא בביאת מקצתכם, וכי
28 אסקינהו עזרא לאו כולהו סלוק.
- 29 חידושי הריטב"א מסכת כתובות דף כה עמוד א
- 30 בבואכם בביאת כולכם אמרתי ולא בביאת מקצתכם. כלומר וחיוב חלה נהי דלא תליא בכבוש הארץ שהרי נהגו בה
31 בארץ קודם כבוש וחילוק שהיה רובה ביד ישראל, מ"מ בעינן שיהיו כל ישראל או רובם בארץ כמו שהיה בזמן כבוש
32 ושיבה וכי אסקינהו עזרא לאו כולהו סלוק, הלכך אף על גב דחלה נהגה מן התורה בזמן כבוש וחילוק אינה נוהגת
33 עכשיו מן התורה כיון שאין רוב ישראל עליה, ואפי' למ"ד דתרומה ומעשרות נוהגין בה מן התורה משום דקדושה
34 ראשונה קדשה לעתיד לבא, וזה הכתוב הוא בחלה
- 35 הגר"ח הל' תרומות והל' שביעית
- 36 מנ"ח
- 37 שו"ת ביה"ל גא- בענין קנין גוי להפקיע
- 38 רשי ותוס' סנהדרין כו.- אגיסטון אני בתוכו